

نواندیشی دینی به دنبال راهکارهای اجراپذیر است

حجت الاسلام ایازی در گفت‌وگو با نشریه «گفت‌مان الگو» نواندیشی دینی را امری ضروری دانسته و تفاوت مهم آن با روشنفکران دینی را اکتفا نکردن به طرح مسئله و ارائه راه‌حلهایی با قابلیت اجرایی می‌داند.

حجت الاسلام ایازی در گفت‌وگو با نشریه «گفت‌مان الگو» نواندیشی دینی را امری ضروری دانسته و تفاوت مهم آن با روشنفکران دینی را اکتفا نکردن به طرح مسئله و ارائه راه‌حلهایی با قابلیت اجرایی می‌داند.

به گزارش خبرگزاری مهر، حجت الاسلام والمسلمین سیدمحمدعلی ایازی، استاد حوزه و دانشگاه و قرآن پژوه در گفت‌وگو با شماره پنجم نشریه «گفت‌مان الگو» نواندیشی دینی را امری ضروری دانسته و تفاوت مهم آن با روشنفکران دینی را اکتفا نکردن به طرح مسئله و ارائه راه‌حلهایی با قابلیت اجرایی می‌داند.

به نظر سیدمحمد علی ایازی، «تفاوت نواندیشی دینی در این جهت است که فقط فکری برای طرح و تئوری ندارد. فکر می‌کند که باید راهکارها و روش‌های اجراپذیر و عملی را هم برای جامعه خویش به یاد داشته باشد و از این من نتیجه می‌گیرد که باید نواندیشی دینی واقع‌گرا باشد.»

وی معتقد است: «نواندیشان دینی در عین حالی که به سنت دینی پایبندی دارند و به فکر اصلاح دینی هستند، با واقعیات جامعه خویش نیز بیگانه نیستند و بر اساس همین واقعیات است که به اولویت مباحث، شیوه طرح مباحث به دغدغه‌های خود در قالب نواندیشی دینی طرح و نسخه ارائه می‌دهد.»

وی در عین حال نواندیشی دینی را خالی از آسیب نمی‌داند و اذعان می‌کند: «آسایش این است که این حرف‌ها گاهی پختگی ندارد. آن انسجام لازم را هنوز پیدا نکرده است. منتها اگر در جامعه تحمل شنیدن به وجود آمد، آرام آرام این بحث‌ها با تلاقی و تعامل پخته می‌شود و یک شکل صیقل یافته پیدا می‌کند.»

حجت الاسلام ایازی چند شاخص مهم برای نواندیشی دینی مطرح می‌کند که به ترتیب عبارت‌اند از: طرح مسائل بر اساس اولویت‌ها، زبان و ادبیاتی که مانع بدفهمی شود، نشان دادن راه‌حل‌ها و طرح‌های جایگزین، و اجرا پذیر بودن پیشنهادات. وی همچنین اقناعی بودن را از خصوصیات کار نواندیشان دینی می‌داند.

این استاد حوزه علمیه قم با ذکر اینکه نواندیشی دینی با دو دغدغه «پیشرفت» و «معنویت و اخلاق» توأم است تصریح می‌کند: «نواندیشی اصلاً خلصت اصلاح‌گری را دارد و قهراً نگاهی به جلو و آینده دارد، پس به فکر پیشرفت هم هستند. فکر می‌کنند که وضعیت موجود از چه مشکلاتی رنج می‌برد، با چه موانعی مواجه هست، چه آسیب‌هایی را دارد. مطالعاتش و راهکارهایش در این قالب هست که چه کار کند که از این وضعیت موجود خارج بشود.»

وی آگاهی بخشی را اولین وظیفه نواندیش دینی می‌داند و اضافه می‌کند: «یک متفکر نواندیش فکر می‌کند باید اولین کاری که بکند، آن آگاهی را به بخش فرهیخته و بعد به بدنه اجتماعی انتقال بدهد که ما چه کار باید بکنیم و چه ضرورت‌ها و باستگی‌هایی بر این حرکت لازم باید انجام بدهیم. پس اولین حرکتش معرفت زایی و معرفت بخشی به جامعه در سطوح مختلف و طبقات مختلف است.»

ایازی با اشاره به «توافق» به عنوان یکی از راه‌های معرفت زایی توضیح می‌دهد: «یکی از راه‌های معرفت زایی، رساندن نخبگان جامعه به یک اجماع، به یک نوعی اتفاق در مبانی است. نواندیشان دینی، روشی را برای معرفت زایی به وجود می‌آورند، فراهم می‌کنند تا زمینه‌های توافق در قالب نشست‌ها، هم‌اندیشی‌ها و سمینارها به وجود بیاید و آن‌ها بتوانند به هدفشان که همان معرفت زایی است برسند.»

حجت الاسلام ایازی به مسئولیت مدیریت حوزه نسبت به نواندیشی دینی نیز اشاره کرده و می‌گوید: «یکی از کارهایی که باید بکنند، شورای مدیریت باید در این چیزها، دغدغه‌ها را بفهمند، بشناسند، بدانند که باید طلبه‌ها را مجهز به این جهت بکنند. خودش اگر این حرف‌ها را نفهمد و این دغدغه‌ها را نداشته باشد، قهراً در برنامه ریزی‌هایشان این دغدغه‌ها را به وجود نمی‌آورد. در واقع این دغدغه‌ها ابتدا باید در بزرگان حوزه ایجاد شود در غیر این صورت بحران‌هایی که در سطح جامعه هست به هیچ عنوان حل نخواهد شد و همچنان ما به حرکت رو به عقب خود ادامه خواهیم داد.»

وی در پایان و درباره ضرورت نواندیشی دینی اضافه می‌کند: «کسانی که دغدغه دین را دارند، فکر می‌کنند که ما یک بحران‌هایی در حال و آینده داریم که ما را تهدید می‌کند: افراط‌گری که مثل جریان‌های داعش، القاعده، طالبان و جریان‌های تند و تیزی که حتی در داخل ایران هم از ناحیه برخی از مقدسین ما به وجود می‌آیند و دعواها و نزاع‌های مذهبی و فحش و فضااحت را دارند ترویج می‌کنند، از آن طرف هم جریان لاییک و جریانی که تمام دین و معنویت را تهدید می‌کند. یک نواندیش دینی باید بین این دو، یک راهی را پیدا بکند و بر اساس آن باید حرکت کند و نسل جدید را راهنمایی کند و این خیلی سخت و دشوار است.»*

*گفت‌وگوی فوق‌الذکر در صفحات ۸۶ تا ۹۰ از شماره پنجم نشریه «گفت‌مان الگو» با عنوان «نواندیشان با رسیدن به مرجعیت سنتی می‌شوند» منتشر شده است.